

**Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny
na podstawie dokumentu *NOWE Słowa na start!*
(wyd. Nowa Era)**

*Monika Grodzka
Monika Niepytalska
Kinga Żak*

Klasa 4

Dział 1: Mój dom, moi najbliżsi

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno krótkie teksty (wiersze, opowiadania); - wymienia bohaterów i wydarzenia; - wskazuje wers, strofę, rym, epitet; - wymienia kolory i postacie na obrazie; - zna podstawowe zasady pisowni (ó/u, wielka litera); - dzieli wyrazy na sylaby, porządkuje alfabetycznie; - zna elementy listu, kartki pocztowej, życzeń; - wskazuje rzeczowniki wśród innych części mowy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta płynnie (głośno i cicho); - określa czas i miejsce wydarzeń; - opisuje bohaterów i ich cechy; - rozpoznaje narratora; - redaguje list/życzenia wg wzoru; - poprawnie stosuje alfabet i sylaby; - określa rodzaj rzeczownika - odmienia rzeczownik przez liczby i przypadki - odczytuje definicje wyrazów w słowniku języka polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta z intonacją i odpowiednim tempem; - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach; - tworzy plan wydarzeń i opis postaci; - stosuje zasady ortografii (ó/u) w prostych wyrazach; - redaguje list lub kartkę samodzielnie - stosuje rzeczowniki w odpowiednich formach - odczytuje skróty i oznaczenia słownikowe - korzysta ze słownika ortograficznego - podejmuje próby korzystania ze słownika języka polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretuje tekst, wskazując wartości i postawy bohaterów; - ocenia zachowania bohaterów, odnosząc je do własnych doświadczeń; - wyjaśnia zasady pisowni z uzasadnieniem; - tworzy twórcze opisy (np. domu, rodziny); - łączy treści literackie z własnym życiem - określa przypadek i liczbę danego rzeczownika - korzysta ze słownika ortograficznego i słownika języka polskiego - podejmuje próby korzystania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - twórczo przekształca teksty (np. alternatywne zakończenia, własne wiersze, komiks o rodzinie); - przygotowuje prezentacje, plakaty, drzewa genealogiczne; - pisze wyczerpujące i poprawne listy do różnych adresatów; - wykazuje aktywność, kreatywność i zaangażowanie w pracy zespołowej - rozpoznaje rodzaj rzeczowników sprawiających trudności, np. <i>pomarańcza, kontrola, kafelek</i> - samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego

<ul style="list-style-type: none">- podaje liczby, rodzaje i przypadki rzeczownika- wyszukuje wyrazy w słowniku języka polskiego i słowniku ortograficznym- rozróżnia zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące;			<ul style="list-style-type: none">z internetowych wersji słowników- ocenia źródła informacji (słowniki, Internet)	<ul style="list-style-type: none">i słownika języka polskiego- korzysta z internetowych wersji słowników
--	--	--	--	---

Dział 2: Szkolne radości, szkolne smutki

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno teksty; - wymienia bohaterów i wydarzenia; - wskazuje narratora; - wymienia zasady ortograficzne (wielka litera); - wskazuje przymiotniki wśród innych części mowy; - podaje liczby, przypadki i rodzaje przymiotnika; - definiuje opis postaci i wymienia jego najważniejsze elementy; - wymienia wyrazy opisujące wygląd postaci; - opisuje ustnie w 2-3 zdaniach wygląd i zachowanie postaci rzeczywistej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta płynnie i cicho; - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach; - określa narratora uczestniczącego i nieuczestniczącego w wydarzeniach; - wskazuje cechy postaci - odmienia przymiotnik przez liczby i przypadki; - wypisuje z tekstu rzeczowniki wraz z określającymi je przymiotnikami; - podaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym - redaguje według wzoru opis postaci rzeczywistej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta z intonacją i tempem; - tworzy opis bohatera lub wydarzeń; - redaguje opowiadanie z zachowaniem kompozycji; - stosuje dialog i interpunkcję; - rozpoznaje cechy opowiadania; - korzysta ze słowników i katalogu bibliotecznego; - stosuje przymiotniki w odpowiednich formach; - odróżnia przymiotniki w rodzaju męskoosobowym i niemęskoosobowym; - redaguje opis postaci rzeczywistej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretuje tekst i zachowania bohaterów; - ocenia postawy postaci, odnosząc je do własnych doświadczeń; - wyraża opinię o bohaterach i lekturach; - stosuje różne formy notatek (schemat, tabela, plan); - samodzielnie analizuje środki stylistyczne; - redaguje rozbudowane opisy i listy; - określa przypadek, rodzaj i liczbę danego przymiotnika; - określa rodzaj przymiotnika w liczbie pojedynczej i liczbie mnogiej; - stosuje odpowiednią kompozycję w wypowiedzi pisemnej; - wydziela akapity w wypowiedzi pisemnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - twórczo przekształca teksty (np. pisze alternatywne zakończenia, opowiadania inspirowane lekturą); - przygotowuje projekty (plakat, film, prezentacja o szkole, klasie, bohaterach); - samodzielnie sporządza notatki z lektury; - redaguje listy i wypowiedzi twórcze do różnych adresatów; - wykazuje się kreatywnością i aktywnością w pracy grupowej - w przypadku wątpliwości korzysta z odpowiedniego słownika - opisuje szkolnego kolegę, używając przymiotników - samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi

				tej formy wypowiedzi, redaguje poprawny i wyczerpujący opis postaci, unikając powtórzeń
--	--	--	--	---

Dział 3: O sobie, o nas

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno krótkie teksty (wiersze, opowiadania); - wymienia bohaterów i wydarzenia; - wskazuje osobę mówiącą w wierszu, narratora; - podaje cechy bohatera; - zna zasady pisowni (rz/ż); - wyszukuje podstawowe informacje w słowniku; - wskazuje czasowniki wśród innych części mowy; - podaje liczby, rodzaje i osoby czasownika; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta płynnie, z podziałem na role; - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach i bohaterach; - rozpoznaje środki stylistyczne (rym, epitet, porównanie); - redaguje list, opis lub krótką wypowiedź wg wzoru; - wskazuje charakterystyczne cechy opowiadania; - odmienia czasowniki przez liczby i osoby; - odróżnia czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym; - rozpoznaje bezokolicznik; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta z intonacją i odpowiednim tempem; - opisuje bohaterów, ich uczucia i relacje; - stosuje poprawnie dialog i interpunkcję; - rozpoznaje rodzaje narracji; - stosuje zasady ortografii (rz/ż) w kontekście; - stosuje czasowniki w odpowiednich formach; - określa osobę, liczbę i rodzaj czasownika; - odróżnia osobową formę czasownika od nieosobowej; - stosuje czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym; - odmienia czasowniki w czasie przyszłym w formie prostej i złożonej; - odróżnia rodzaj męskoosobowy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretuje teksty, wskazując wartości i postawy bohaterów; - ocenia zachowania bohaterów i odnosi je do własnych doświadczeń; - wyraża własną opinię i ją uzasadnia; - analizuje cechy gatunkowe opowiadania, listu, opisu; - stosuje różne formy notatek; - redaguje wyczerpujące i poprawne opisy, opowiadania; - poprawnie stosuje czasowniki w różnych rodzajach; - tworzy poprawne formy trudnych czasowników; - określa osobę, rodzaj i liczbę danego czasownika; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - twórczo przekształca teksty (np. dopisuje zakończenia, pisze opowiadania inspirowane lekturą); - tworzy projekty (plakaty, prezentacje, gazetki klasowe); - redaguje twórcze opisy; - samodzielnie korzysta z wielu źródeł informacji; - wykazuje kreatywność, aktywność i dojrzałość w pracy zespołowej - odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników - samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi,

<p>- wskazuje czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym</p> <p>- określa bezokolicznik jako nieosobową formę czasownika;</p> <p>- wymienia najważniejsze elementy opisu przedmiotu;</p> <p>- podaje wyrazy opisujące wygląd przedmiotu;</p> <p>- opisuje ustnie w 2-3 zdaniach wygląd, wielkość, kształt, kolor przedmiotu</p>	<p>- odróżnia czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym</p> <p>- odmienia czasowniki w czasie przeszłym przez osoby, liczby i rodzaje;</p> <p>- określa rodzaj czasownika w czasie przeszłym w liczbie pojedynczej i mnogiej;</p> <p>- wskazuje czasowniki w rodzaju męskoosobowym i niemęskoosobowym;</p> <p>- wyszukuje w tekście informacje na temat wyglądu przedmiotu;</p> <p>- redaguje opis przedmiotu według wzoru</p>	<p>i niemęskoosobowy czasowników w czasie przeszłym;</p> <p>- redaguje opis przedmiotu</p>	<p>- używa bezokoliczników w wypowiedzi;</p> <p>- przekształca teksty pisane w czasie teraźniejszym na teksty pisane w czasie przeszłym lub przyszłym;</p> <p>- stosuje formy prostą i złożoną czasowników w czasie przyszłym</p> <p>- stosuje w wypowiedzi pisemnej odpowiednią kompozycję</p> <p>- wydziela akapity</p>	<p>redaguje poprawny i wyczerpujący opis przedmiotu, unikając powtórzeń</p>
---	---	--	---	---

Dział 4: Opisać Polskę

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna hymn Polski i podstawowe symbole narodowe (flaga, godło); - odczytuje proste informacje z tekstu; - wskazuje podmiot liryczny w wierszu; - wskazuje przysłówki wśród innych części mowy; - wymienia zasady ortograficzne pisowni <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami; - określa, czym jest ramowy i szczegółowy plan wydarzeń; - z pomocą nauczyciela rozróżnia wydarzenia realistyczne i fantastyczne w tekście; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - recytuje fragmenty hymnu i wierszy patriotycznych; - opisuje obraz lub krajobraz prostymi zdaniami; - rozpoznaje rymy i rytm w wierszu; - wskazuje cechy utworu patriotycznego; - wyszukuje przysłówki w tekście; - rozpoznaje przysłówki pochodzące od przymiotników; - stosuje zasady ortograficzne pisowni <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami; - porządkuje według chronologii plan ramowy wydarzeń 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje treści patriotyczne w utworze; - określa uczucia wyrażone w poezji; - korzysta samodzielnie z katalogu i słowników; - tworzy przysłówki od przymiotników; - posługuje się przysłówkami w zdaniu; - poprawnie zapisuje wyrazy z przeczeniem <i>nie</i>; - korzysta ze słownika ortograficznego; - redaguje odtwórczy plan ramowy wydarzeń; - przekształca czasowniki w rzeczowniki nazywające czynności; - poprawnie i samodzielnie rozróżnia wydarzenia realistyczne i fantastyczne, podając ich przykłady z tekstu; - omawia główne wątki przeczytanej legendy, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretuje teksty o tematyce narodowej, wyrażając własne opinie; - wyjaśnia znaczenie symboli i wartości patriotycznych; - porównuje obrazy i teksty literackie; - analizuje środki stylistyczne w wierszach patriotycznych; - redaguje rozbudowane opisy i charakterystyki; - określa znaczenie przysłówków w zdaniu; - dostrzega związek między przysłówkiem a czasownikiem; - stosuje zasady ortograficzne pisowni <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - twórczo interpretuje teksty i obrazy (np. pisze wiersze o Polsce, tworzy własne symbole); - przygotowuje prezentacje, plakaty lub projekty o Polsce; - samodzielnie poszukuje dodatkowych informacji w różnych źródłach; - łączy treści patriotyczne z życiem codziennym; - redaguje tekst z wykorzystaniem różnych, celowo dobranych przysłówków; - zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnościami ortograficznymi (pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy); - samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego;

<p>- rozpoznaje, że czytany utwór jest legendą</p>	<p>- samodzielnie wskazuje i nazywa wydarzenia realistyczne i fantastyczne w przeczytanych tekstach; - zna definicję legendy; - potrafi wymienić znane mu legendy; - krótko opowiada treść przeczytanej legendy.</p>	<p>uwzględniając kolejność wydarzeń; - potrafi określić miejsce akcji i bohaterów w legendzie, - wskazuje wartości i przesłanie wynikające z legendy</p>	<p>- rozbudowuje plan ramowy w plan szczegółowy; - stosuje odpowiedni układ graficzny; - trafnie i samodzielnie analizuje tekst legendy; szczegółowo: rozróżnia i uzasadnia, które wydarzenia są realistyczne, a które fantastyczne; - definiuje legendę, podaje cechy charakterystyczne gatunku i przykłady, - tworzy logiczną, spójną wypowiedź ustną lub pisemną na temat treści legendy; - wskazuje motywy historyczne i kulturowe zawarte w legendach, - potrafi opowiedzieć legendę własnymi słowami, zachowując sens i kolejność zdarzeń.</p>	<p>- samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje poprawny szczegółowy plan wydarzeń, unikając powtórzeń; - porównuje różne legendy, wskazuje ich podobieństwa i różnice; - odnosi treści legend do historii i kultury danego regionu lub kraju, - twórczo przekształca tekst legendy; - potrafi wskazać funkcję legend w życiu społecznym i narodowym</p>
--	---	--	--	---

Dział 5: Baśniowe krainy

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno fragmenty baśni; - wymienia głównych bohaterów i wydarzenia; - zna podstawowe cechy baśni; - rozpoznaje morał; - zna pojęcie „autor” i „narrator”; - wymienia najważniejsze elementy zaproszenia; - redaguje zaproszenie w sposób ustny; - wskazuje przymyki i spójniki wśród innych części mowy; - wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami; - określa, czym jest opowiadanie - wymienia jego części 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta płynnie dłuższe fragmenty baśni; - streszcza utwór w kilku zdaniach; - opisuje bohaterów i ich cechy; - rozpoznaje narratora i jego rolę; - redaguje krótką wypowiedź o treści baśni; - redaguje zaproszenie według wzoru; - poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia; - wyszukuje przymyki i spójniki w tekście; - wskazuje wyrażenia przymkowe; - stosuje zasady użycia przecinka przed podanymi spójnikami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje postawy bohaterów; - określa przesłanie baśni; - porównuje postacie dobre i złe; - wskazuje symbole i środki stylistyczne (epitet, porównanie, uosobienie); - stosuje dialog i opis; - redaguje zaproszenie; - stosuje zwroty do adresata i charakterystyczne sformułowania; - rozpoznaje wyrażenia przymkowe; - uzupełnia wypowiedź pisemną odpowiednimi spójnikami; - stosuje przecinek zgodnie z zasadami interpunkcji - redaguje opowiadanie, zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretuje baśnie, wskazując ich wartości i przesłania; - ocenia zachowania bohaterów w kontekście moralnym; - wskazuje różnice między baśnią a innymi gatunkami; - analizuje środki stylistyczne i ich funkcję; - redaguje pisemnie zaproszenie, uwzględniając konieczne elementy; - w wypowiedzi pisemnej stosuje odpowiednią kompozycję i układ graficzny; - określa znaczenie przymków w zdaniu; - rozróżnia wyrażenia przymkowe wskazujące 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - twórczo przekształca baśnie; - przygotowuje projekty (ilustracje, prezentacje, inscenizacje); - samodzielnie wyszukuje i przedstawia informacje o autorach baśni; - łączy baśnie z kulturą i tradycją innych narodów; - samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje zaproszenie i nadaje mu ciekawą formę graficzną; - redaguje tekst z wykorzystaniem wyrażeń przymkowych, spójników; - bezbłędnie zapisuje tekst z trudnościami

<p>- opowiada ustnie, zachowując kolejność wydarzeń - redaguje opowiadanie na podstawie historyjki obrazkowej; - wymienia zasady ortograficzne pisowni <i>ch</i> i <i>h</i></p>	<p>- opowiada ustnie, zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję wypowiedzi; - redaguje początek opowiadania na podany temat; - redaguje opowiadanie zgodnie z planem; - stosuje zasady ortograficzne pisowni <i>ch</i> i <i>h</i></p>	<p>- tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z <i>h</i> wymieniającym się na <i>g</i>, <i>z</i>, <i>ż</i></p>	<p>na miejsce i wskazujące na czas; - określa znaczenie spójników w zdaniu; - poprawnie interpunkcyjnie zapisuje tekst ; - redaguje opowiadanie twórcze; - w wypowiedzi pisemnej stosuje odpowiednią kompozycję; - zapisuje poprawnie wyrazy z <i>h</i> niewymiennym</p>	<p>interpunkcyjnymi - samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje poprawne i wyczerpujące opowiadanie twórcze, unikając powtórzeń; - zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnościami ortograficznymi; - układa krótkie historyjki, używając wyrazów z trudnościami ortograficznymi</p>
---	---	---	---	---

Dział 6: Co w życiu jest ważne?

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno i cicho krótkie teksty; - wymienia bohaterów i wydarzenia; - wskazuje uczucia bohaterów; - określa, czym jest forma podziękowania wymienia jego najważniejsze elementy - podaje nazwy głównych części zdania; - określa, czym jest równoważnik zdania; - wymienia zasady ortograficzne pisowni wielką literą nazw państw, miast, dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów; - wymienia zasady pisowni małą literą 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta płynnie dłuższe teksty; - opowiada o uczuciach bohaterów; - redaguje krótką wypowiedź o emocjach; - redaguje podziękowanie według wzoru; - poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia; - wskazuje podmiot jako wykonawcę czynności; - wskazuje orzeczenie jako określenie czynności lub stanu; - odróżnia zdanie od równoważnika zdania; - stosuje zasady ortograficzne pisowni wielką i małą literą 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje uczucia na podstawie zachowań bohaterów; - rozpoznaje środki stylistyczne (epitet, porównanie); - formułuje prostą opinię o postawie postaci; - redaguje podziękowanie - stosuje zwroty grzecznościowe; - wskazuje podmiot i orzeczenie w podanych zdaniach; - przekształca równoważniki zdania w zdania; - poprawnie zapisuje nazwy państw, miast, dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretuje tekst pod kątem wartości i emocji; - ocenia zachowania bohaterów, odnosząc je do własnych doświadczeń; - wyraża sądy i je argumentuje; - analizuje środki stylistyczne w tekście; - redaguje pisemne podziękowanie, uwzględniając konieczne elementy; - stosuje w wypowiedzi pisemnej odpowiednią kompozycję i układ graficzny; - rozpoznaje główne części zdania w tekście przekształca zdania w równoważniki zdania; - poprawnie zapisuje małą literą przymiotniki utworzone od nazw własnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzy twórcze wypowiedzi argumentacyjne; - projektuje własny kodeks wartości, plakat lub gazetkę; - twórczo analizuje i interpretuje teksty literackie; - łączy treści literackie z refleksją o życiu; - samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje podziękowanie; - zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnościami ortograficznymi (pisownia małą i wielką literą)

nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi	literą nazw geograficznych			
--	-------------------------------	--	--	--

Dział 7: Urok i siła marzeń

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno fragmenty opowiadań i wierszy; - wymienia bohaterów i wydarzenia; - rozpoznaje czas i miejsce akcji; - określa, czym jest ogłoszenie i wymienia jego najważniejsze elementy; - odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego; - odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od zdania pojedynczego rozwiniętego; - wymienia zasady użycia przecinka w zdaniu; - wymienia spójniki, przed którymi należy i nie należy postawić przecinek 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta płynnie dłuższe teksty; - streszcza utwór w kilku zdaniach; - opisuje bohaterów i ich marzenia; - wskazuje środki stylistyczne (epitet, porównanie); - redaguje ogłoszenie według wzoru; - poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia; - wskazuje zdania składowe w zdaniu złożonym; - wskazuje grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu pojedynczym rozwiniętym; - stosuje zasady użycia przecinka w zdaniu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje postawy bohaterów; - wskazuje przesłanie tekstu; - porównuje bohaterów realistycznych i fantastycznych; - redaguje ogłoszenie; - podaje informacje kontaktowe; - układa zdania złożone ze zdań pojedynczych; - rozwija zdania nierozwinięte w zdania rozwinięte; - poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretuje teksty, wskazując wartości związane z marzeniami i wyobraźnią; - ocenia postawy bohaterów, odnosząc je do własnych doświadczeń; - wyraża sądy i je uzasadnia; - analizuje funkcję środków stylistycznych; - redaguje pisemnie ogłoszenie, uwzględniając jego konieczne elementy; - w wypowiedzi pisemnej stosuje odpowiednią kompozycję i układ graficzny; - stosuje odpowiednie spójniki, łącząc zdania pojedyncze w zdanie złożone; - buduje zdania pojedyncze rozwinięte - stosuje przecinek zgodnie z zasadami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje projekty plastyczne i multimedialne inspirowane marzeniami; - samodzielnie poszukuje przykładów tekstów o marzeniach; - łączy literaturę z własnymi doświadczeniami; - samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje ogłoszenie; - bezbłędnie zapisuje tekst z trudnościami interpunkcyjnymi (przecinek)

Klasa 5

Tytuł i numer działu	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń potrafi:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
1.W poszukiwaniu przyjaźni	<ul style="list-style-type: none"> • powtarzać i selekcjonować informacje • identyfikować tekst informacyjny • określać podmiot liryczny, bohatera i narratora • wyróżniać różne sposoby współczesnego komunikowania się • odmieniać czasownik przez osoby, liczby, rodzaje i czasy • rozróżniać formy nieosobowe czasownika, tryby czasownika • odróżniać samogłoski od spółgłosek, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywać w tekście epitety, porównania, rymy • określać liczbę głosek, liter, sylab i samogłosek w wyrazie • stosować tryby czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> • określać funkcję środków stylistycznych użytych w tekstach • wnioskować na podstawie poznanych tekstów • dostosowywać styl tekstu do sytuacji komunikacyjnej • poprawnie zapisywać cząstkę <i>-by</i> z czasownikami • redagować opowiadania z uwzględnieniem kolejności wydarzeń • wymienić zasady pisania listów zgodnie z etykietą językową 	<ul style="list-style-type: none"> • redagować opowiadanie twórcze z dialogiem, e-mail, notatkę • stosować poprawną interpunkcję w zapisie dialogu • wyodrębnić akapity w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • redagować opowiadanie twórcze z dialogiem, e-mail, notatkę w sposób poprawny • samodzielnie i krytycznie korzystać z różnych źródeł informacji

	<p>spółgłoski twarde od miękkich</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i stosuje zasady pisowni cząstki <i>-by</i> • korzystać z encyklopedii PWN i Wikipedii • podejmować próby redagowania planu wydarzeń, opowiadania twórczego z dialogiem, e-maila, notatki 				
<p>2. Uwaga, uczucia!</p>	<ul style="list-style-type: none"> • korzystać z informacji zawartych w podręczniku • powtarzać i selekcjonować informacje • zdefiniować przenośnię • odróżniać tekst reklamowy od innych rodzajów tekstów • podejmować próby redagowania sprawozdania z wydarzenia na podstawie przygotowanego planu 	<ul style="list-style-type: none"> • podać cechy hasła reklamowego • wskazać w tekście przenośnię • wskazać rzeczowniki o nieregularnej odmianie • wskazać zdrobnienia i zgrubienia • odtwarzać tekst z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • układać hasła reklamowe • redagować sprawozdanie z wydarzenia na podstawie planu • określić funkcję przenośni • odczytywać znaczenie przenośnych sformułowań • tworzyć zdrobnienia i zgrubienia od wskazanego rzeczownika • używać poprawnych form rzeczowników o nieregularnej odmianie • stosować zasady pisowni <i>ę</i> i <i>ą</i> w zakończeniach • poprawnie używać dwukropka i cudzysłowu 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnić w planie sprawozdania z wycieczki informacje ważne od mniej istotnych • stosować odpowiednią kompozycję w wypowiedzi pisemnej • wyrażać opinie na temat poznanych tekstów • recytować teksty z odpowiednimi intonacją, dykcją, napięciem emocjonalnym 	<ul style="list-style-type: none"> • redagować sprawozdanie z wydarzenia i list prywatny w sposób bezbłędny • tworzyć przenośnie • opracować reklamę • samodzielnie korzystać z informacji w podręczniku

	<ul style="list-style-type: none"> • określać formę rzeczownika (przypadek, liczbę, rodzaj) • odróżniać rzeczowniki pospolite od własnych • odróżniać zdrobnienia od zgrubień • wdrażać zasady pisowni <i>ę</i> i <i>ą</i> w zakończeniach • poprawnie używać dwukropka 		<ul style="list-style-type: none"> • wnioskować na podstawie poznanych tekstów • recytować teksty 		
3. Ideały, autorytety, idole	<ul style="list-style-type: none"> • powtarzać i selekcjonować informacje • czytać tekst publicystyczny ze zrozumieniem • podać cechy powieści na podstawie poznanej lektury • rozpoznać dedykację • wdrażać zasady pisowni wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i> • wdrażać zasady interpunkcyjne zapisywania dat i stawiania kropki po 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkować wiedzę na temat poznanej lektury • wymienić gatunki filmowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy tekstu publicystycznego • stosować poprawne formy liczebników głównych, zbiorowych i porządkowych • stopniować przymiotniki w sposób prosty i opisowy, regularny i nieregularny • stosować zasady pisowni wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i> • stosować zasady interpunkcyjne zapisywania dat i stawiania kropki po 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnić tekst publicystyczny od innego rodzaju tekstów • podać przykłady gatunków filmowych 	<ul style="list-style-type: none"> • zredagować wypowiedź na temat swojego ulubionego gatunku filmowego • samodzielnie korzystać ze słownika języka polskiego lub poprawnej polszczyzny

	<p>liczebnikach porządkowych</p> <ul style="list-style-type: none">• stopniować przymiotniki w sposób prosty i opisowy• odróżniać liczebniki główne od porządkowych i zbiorowych• wymienić zawody związane z filmem		<p>liczebnikach porządkowych</p> <ul style="list-style-type: none">• wyjaśnić funkcję dedykacji• wykazać się znajomością filmowych środków wyrazu		
--	---	--	--	--	--

<p>4.Przystanek historia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować legendę • zdefiniować uosobienie • zdefiniować przysłowie • rozpoznać przysłówki • podać zasady stopniowania przysłówków • wskazać zdanie i równoważnik zdania • rozpoznać zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące • wdrażać zasady pisowni rz i ż • podejmować próby redagowania opisu krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać uosobienie • podać przykłady przysłów • stopniować przysłówki • stawiać na końcu zdań właściwe znaki, zgodnie z intencją wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać czytany utwór jako legendę i wskazać jej cechy charakterystyczne • określić funkcję uosobienia w utworze • wyjaśnić znaczenie kilku przysłów • przekształcać zdania oznajmujące na rozkazujące • przekształca zdania na równoważniki zdań i odwrotnie • stosować zasady ortograficzne pisowni rz i ż • stosować słownictwo przydatne w redagowaniu opisu krajobrazu • redagować opis krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie korzystać z informacji w podręczniku • wyjaśnić funkcję legend • wyjaśnić funkcję przysłów • redagować opis krajobrazu z wykorzystaniem bogatego słownictwa 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzyć przykłady uosobień • redagować opis krajobrazu z wykorzystaniem bogatego słownictwa i w sposób bezbłędny
-------------------------------------	---	--	--	---	---

<p>5. Mitologiczne krainy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować mit • wymienić bogów greckich • wymienić przykładowe mity • podać przykłady frazeologizmów mitologicznych • zdefiniować pytanie retoryczne • podejmować próby redagowania opowiadania odtwórczego • rozpoznać podmiot i orzeczenie w zdaniu • rozpoznać podmiot szeregowy i domyślny • podjąć próbę stworzenia wykresu zdania pojedynczego rozwiniętego • wdrażać zasady pisowni z <i>ch</i> i <i>h</i> • wdrażać zasady interpunkcyjne w zdaniu pojedynczym 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić bogów greckich i ich atrybuty • wyjaśnić sens 1, 2 mitów • wyjaśnić sens 2, 3 frazeologizmów mitologicznych • wskazać pytanie retoryczne • odróżnić zdanie pojedyncze nierozwinięte od rozwiniętego • określić grupę podmiotu i orzeczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać cechy charakterystyczne mitów na przykładach • omówić problematykę poznanych mitów • określić funkcję pytania retorycznego • wyjaśnić sens poznanych frazeologizmów mitologicznych • redagować opowiadanie odtwórcze z zachowaniem kolejności zdarzeń • stworzyć wykres zdania pojedynczego rozwiniętego • stosować zasady pisowni z <i>ch</i> i <i>h</i> • stosować zasady interpunkcyjne w zdaniu pojedynczym 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję mitów • podać przykład pytania retorycznego • stosować w wypowiedziach frazeologizmy • korzystać ze słownika ortograficznego • bezbłędnie stosować zasady interpunkcyjne w zdaniu pojedynczym 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady mitów z innych kręgów kulturowych • redagować opowiadanie odtwórcze w sposób bezbłędny • samodzielnie korzystać ze słownika frazeologicznego
--------------------------------------	--	--	--	--	--

<p>6. W poszukiwaniu drogowskazów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać baśń • wymienić cechy noweli • podać przykłady zawodów związanych z prasą • podejmować próby rozpoznawania przydawki, dopełnienia i okolicznika • wdrażać zasady pisowni z <i>nie</i> • podać zasady stosowania wielokropka 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy baśni • wymienić przykłady czasopism • zdefiniować punkt kulminacyjny w utworze • zdefiniować puentę • wskazać przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega praca osób związanych z prasą • określić funkcje przydawki, dopełnienia i okolicznika • stosować zasady pisowni z <i>nie</i> • stosować wielokropek zgodnie z zasadami interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić budowę noweli na przykładzie poznanego utworu • samodzielnie korzystać z informacji w podręczniku • określić, jakimi częściami mowy są wyrażone przydawka, dopełnienie, okolicznik 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie stosować zasady pisowni z <i>nie</i> • bezbłędnie stosować wielokropek
<p>7. Smak przygody</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady zawodów związanych z pracą w radiu • zdefiniować elementy fantastyczne i realistyczne • zdefiniować bohaterów pierwszoplanowych i drugoplanowych • zdefiniować rym 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy powieści <i>fantasy</i> • podać przykłady bohaterów pierwszo- i drugoplanowych na podstawie poznanej lektury • zdefiniować rymy dokładne i niedokładne • wskazać w zdaniu związek główny i związki poboczne 	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkować informacje o poznanej lekturze obowiązkowej • omówić, na czym polega praca osób związanych z radiem • wymienić cechy powieści <i>fantasy</i> na przykładzie poznanej lektury • stosować zasady pisowni małą i wielką literą • rozpoznać zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać motywy literackie występujące w lekturze obowiązkowej • wyjaśnić funkcje dedykacji w kontekście społecznym • odróżnić wykres zdania złożonego współrzędnie i zdania złożonego podrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady innych utworów <i>fantasy</i> • bezbłędnie stosować zasady pisowni małą i wielką literą • napisać dedykację w sposób bezbłędny • wypowiadać się na temat popularności utworów <i>fantasy</i>

	<ul style="list-style-type: none">• wdrażać zasady pisowni małą i wielką literą• wskazać w zdaniu związek główny• rozpoznać zdanie złożone• podjąć próbę napisania dedykacji		<ul style="list-style-type: none">• napisać dedykację		
--	---	--	---	--	--

Klasa 6

Dział 1: Inni, obcy, tacy sami?

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno i cicho teksty; - wskazuje bohaterów i wydarzenia; - zna pojęcia: narrator, opis, dialog; - zna podstawowe zasady ortografii - rozpoznaje podstawowe części mowy w tekście (rzeczownik, czasownik, przymiotnik); - zna pojęcie „odmienne części mowy”; - podaje przykłady prostych wyrazów z poszczególnych kategorii 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta płynnie dłuższe teksty; - streszcza wydarzenia; - rozpoznaje narratora i jego rolę; - opisuje wygląd i zachowanie postaci; - redaguje krótką charakterystykę bohatera; - wskazuje cechy tolerancji i odmienności - odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych; - określa rodzaj gramatyczny i liczbę rzeczownika; - wskazuje formę osobową czasownika w zdaniu; - rozpoznaje 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje motywacje i postawy bohaterów; - porównuje postacie i ich wybory; - wskazuje środki stylistyczne (epitet, porównanie, przenośnia) i określa ich funkcję; - redaguje pełną charakterystykę postaci; - tworzy spójny opis sytuacji, wydarzeń i relacji - poprawnie odmienia rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej; - odmienia czasowniki w czasie teraźniejszym, przeszłym i przyszłym; - stopniuje przymiotniki; - stosuje w wypowiedziach różne formy gramatyczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje teksty, wskazując wartości i przesłania; - ocenia zachowania bohaterów w kontekście moralnym i społecznym; - analizuje relacje między postaciami; - uzasadnia własne opinie; - redaguje dłuższe wypowiedzi pisemne (charakterystyka, opis, rozprawka) - analizuje budowę gramatyczną wyrazów; - uzasadnia poprawność form fleksyjnych; - rozróżnia funkcje składniowe części mowy w zdaniu; - stosuje świadomie różne formy gramatyczne 	<ul style="list-style-type: none"> - twórczo rozwija teksty literackie i publicystyczne (np. dopisuje zakończenia, pisze opowiadania inspirowane tematyką tolerancji i odmienności); - przygotowuje projekty (prezentacje, gazetki, inscenizacje); - samodzielnie poszukuje przykładów literackich i medialnych o tematyce inności; - aktywnie uczestniczy w dyskusjach; - łączy treści literackie z własnymi doświadczeniami i refleksją o świecie - tworzy własne przykłady zdań z różnorodnymi częściami

	przymiotnik i jego stopień	- wyjaśnia funkcję części mowy w zdaniu	w wypowiedziach ustnych i pisemnych	mowy; - wykorzystuje wiedzę o fleksji w pisaniu dłuższych wypowiedzi; - porównuje sposoby użycia części mowy w różnych tekstach (literackich, użytkowych, publicystycznych); - samodzielnie poszerza wiedzę gramatyczną (np. o wyjątki, archaizmy, zapożyczenia)
--	----------------------------	---	-------------------------------------	---

Dział 2: Trudne sprawy

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno i cicho krótkie teksty; - wskazuje bohaterów i wydarzenia; - zna pojęcia: opis przeżyć, charakterystyka, list; - rozpoznaje czasowniki w formie przeszłej i teraźniejszej 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta płynnie dłuższe teksty; - streszcza wydarzenia; - opisuje emocje bohatera prostymi zdaniami; - redaguje krótki list lub opis przeżyć; - wskazuje cechy charakterystyki postaci 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje zachowania bohaterów w kontekście trudnych sytuacji; - wyjaśnia motywy ich działań; - rozpoznaje i stosuje środki stylistyczne (epitet, porównanie, przenieśnia); - redaguje pełną charakterystykę lub opis przeżyć wewnętrznych; - tworzy spójne listy i wypowiedzi pisemne 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje teksty pod kątem wartości i postaw; - ocenia zachowania bohaterów i uzasadnia swoje opinie; - wskazuje przesłanie tekstu; - analizuje język i kompozycję utworu; - redaguje dłuższe wypowiedzi pisemne o charakterze argumentacyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> - twórczo rozwija teksty (np. pisze opowiadania inspirowane trudnymi wyborami bohaterów); - przygotowuje projekty (gazetka, prezentacja, inscenizacja) dotyczące problemów młodzieży; - samodzielnie poszukuje przykładów literackich i medialnych związanych z tematyką trudnych spraw; - łączy refleksję literacką z własnymi doświadczeniami i wartościami

Dział 3: Jacy jesteście?

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none">- czyta głośno i cicho krótkie teksty;- wskazuje bohaterów i wydarzenia;- zna pojęcie: opis postaci, charakterystyka;- rozpoznaje czasowniki i rzeczowniki	<ul style="list-style-type: none">- czyta płynnie dłuższe teksty;- streszcza wydarzenia;- redaguje krótki opis postaci;- wskazuje cechy bohatera;- rozróżnia części mowy odmienne	<ul style="list-style-type: none">- analizuje cechy bohaterów;- porównuje postacie;- rozpoznaje i stosuje środki stylistyczne;- redaguje pełną charakterystykę;- tworzy spójny opis sytuacji i relacji	<ul style="list-style-type: none">- interpretuje postawy bohaterów;- ocenia ich zachowania;- wskazuje przesłanie tekstu;- uzasadnia własne opinie;- redaguje dłuższe wypowiedzi pisemne	<ul style="list-style-type: none">- twórczo rozwija charakterystyki (np. portrety literackie, opowiadania o bohaterach);- przygotowuje projekty (plakaty, prezentacje);- samodzielnie poszukuje przykładów literackich o charakterach ludzkich;- aktywnie uczestniczy w dyskusjach

Dział 4: Odkrywanie świata

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none">- czyta głośno i cicho teksty;- wskazuje głównych bohaterów i miejsca akcji;- zna pojęcie: opis miejsca, podróż;- rozpoznaje czasowniki w czasie przeszłym i teraźniejszym	<ul style="list-style-type: none">- streszcza treść tekstów podróżniczych;- redaguje krótki opis miejsca;- wskazuje elementy krajobrazu i przyrody;- zna podstawowe pojęcia geograficzne użyte w tekstach	<ul style="list-style-type: none">- analizuje przeżycia bohaterów związane z podróżą;- stosuje różnorodne środki stylistyczne;- redaguje opis krajobrazu i wydarzeń;- tworzy spójny tekst użytkowy (np. notatka, ogłoszenie)	<ul style="list-style-type: none">- interpretuje teksty o odkrywaniu świata, wskazując wartości poznawcze;- ocenia postawy bohaterów;- analizuje język opisu;- redaguje rozbudowane opisy i sprawozdania	<ul style="list-style-type: none">- tworzy twórcze opowiadania podróżnicze;- przygotowuje projekty (album, prezentacja, relacja filmowa);- samodzielnie poszukuje tekstów o podróżach i odkryciach;- łączy literaturę z własnymi doświadczeniami

Dział 5: Na skrzydłach fantazji

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno fragmenty tekstów fantastycznych; - wskazuje bohaterów i wydarzenia; - zna pojęcia: baśń, fantastyka; - rozpoznaje elementy nierealne - rozpoznaje związek główny i poboczny w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> - streszcza treść baśni i opowiadań fantastycznych; - opisuje bohaterów i ich cechy; - rozpoznaje epitet i porównanie; - redaguje krótki opis postaci fantastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje motywacje bohaterów fantastycznych; - wskazuje przesłania baśni; - stosuje środki stylistyczne; - tworzy własne opowiadania fantastyczne; - redaguje charakterystykę postaci 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje teksty fantastyczne pod kątem wartości i przesłania; - ocenia postawy bohaterów; - analizuje język i symbolikę; - redaguje rozbudowane opisy i opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy twórcze opowiadania fantastyczne i baśnie; - przygotowuje projekty (inscenizacja, komiks, prezentacja multimedialna); - samodzielnie poszukuje przykładów literatury fantastycznej; - wykazuje się kreatywnością w pracy zespołowej

Dział 6: A było to dobre

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno i cicho teksty kultury; - wskazuje bohaterów i wydarzenia; - zna pojęcie: opowiadanie, morał; - rozpoznaje podstawowe środki stylistyczne - podaje definicję zdania złożonego współrzędnie i podrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> - streszcza treść utworów; - wskazuje wartości moralne w tekstach; - redaguje krótkie opowiadanie inspirowane lekturą; - opisuje bohaterów i ich postawy - rozpoznaje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje zachowania bohaterów; - wskazuje przesłanie moralne; - stosuje środki stylistyczne; - redaguje spójne opowiadanie z dialogiem; - porównuje postawy bohaterów - tworzy zdania złożone współrzędnie i podrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje teksty kultury pod kątem wartości moralnych; - ocenia postawy bohaterów; - analizuje język i kompozycję; - redaguje dłuższe wypowiedzi narracyjne i refleksyjne - tworzy wykresy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy własne teksty kulturowe (opowiadania, artykuły, inscenizacje); - przygotowuje projekty (gazetka, prezentacja, debata); - samodzielnie poszukuje przykładów kulturowych; - aktywnie uczestniczy w dyskusjach

Dział 7: Spotkania z naturą

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none">- czyta głośno i cicho teksty przyrodnicze i literackie;- wskazuje bohaterów i elementy przyrody;- zna pojęcia: opis przyrody, krajobraz;- rozpoznaje czasowniki w czasie teraźniejszym	<ul style="list-style-type: none">- streszcza treść tekstów o przyrodzie;- redaguje krótki opis krajobrazu;- wskazuje elementy środowiska naturalnego;- opisuje uczucia bohaterów związane z naturą	<ul style="list-style-type: none">- analizuje opisy przyrody w tekstach;- wskazuje funkcje środków stylistycznych;- redaguje spójny opis przyrody;- tworzy opowiadania, w których natura odgrywa ważną rolę	<ul style="list-style-type: none">- interpretuje teksty o naturze, wskazując ich wartości i przesłanie;- ocenia postawy bohaterów wobec środowiska;- analizuje język opisu przyrody;- redaguje dłuższe opisy i refleksje o przyrodzie	<ul style="list-style-type: none">- tworzy twórcze projekty (album przyrodniczy, prezentacja, wiersze inspirowane naturą);- przygotowuje inscenizacje i prace plastyczne;- samodzielnie poszukuje literatury i źródeł o przyrodzie;- łączy refleksje literackie z własnymi doświadczeniami

Klasa 7

Dział I: Charaktery

Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czytać ze zrozumieniem fragmenty utworów ukazujących różne charaktery - wskazać bohaterów i ich podstawowe cechy - określić sytuację przedstawioną w tekście - rozpoznać podstawowe części mowy w zdaniu - rozpoznaje w tekście imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe oraz wskazuje czasownik podstawowy - stosuje podstawowe zasady pisowni „nie” z imiesłowami w prostych zdaniach 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - scharakteryzować bohatera, podając 2-3 cechy - wskazać fragmenty tekstu uzasadniające charakterystykę - ułożyć krótki plan wydarzeń - napisać krótką charakterystykę postaci - tworzy imiesłowy przymiotnikowe od podanych czasowników i poprawnie je odmienia - przekształca proste zdanie na imiesłowy równoważnik zdania i odwrotnie, zachowując sens 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określić motywacje działań bohaterów - wskazać środki językowe charakteryzujące postać - porównać dwie postaci pod względem cech charakteru - napisać rozbudowaną charakterystykę z elementami oceny - używa imiesłowowych równoważników w krótkiej wypowiedzi, dbając o zgodność podmiotu i interpunkcję - rozróżnia funkcje imiesłowów (czas/sposób; czynny/bierny) w kontekście zdania 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizować złożone portrety psychologiczne bohaterów - ocenić postawy bohaterów i uzasadnić opinię - wskazać wartości i wzorce postaw zawarte w tekście - tworzyć spójne i poprawne charakterystyki porównawcze - redaguje opis/charakterystykę z celowym wykorzystaniem imiesłowów dla spójności i ekonomii wypowiedzi. 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie interpretować postawy bohaterów - łączyć analizę literacką z refleksją nad ludzką naturą - tworzyć oryginalne wypowiedzi pisemne (np. esej, rozprawka) - pisać poprawnie pod względem językowym i interpunkcyjnym - projektuje fragment tekstu, w którym różnicuje typy imiesłowów dla efektu stylistycznego i uzasadnia wybory - analizuje funkcję imiesłowów w tekście literackim (np.

			- koryguje błędy składniowe typu „wiszący imiesłów” oraz uzasadnia poprawki.	kondensacja informacji, dynamika opisu) i formułuje wnioski
--	--	--	--	---

Dział II: Cienie i blaski życia

Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czytać głośno i cicho fragmenty prozy i poezji - wskazać bohaterów i opisać ich sytuację życiową - odróżnić zdania oznajmujące, pytające, wykrzyknikowe - wymienić podstawowe emocje bohaterów - wymienia podstawowe odmienne i nieodmienne części mowy - rozróżnia zdanie i równoważnik zdania oraz rodzaje wypowiedzeń ze względu na cel 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiedzieć wydarzenia własnymi słowami - wskazać uczucia bohaterów i ich przyczyny - ułożyć krótką wypowiedź o własnych przeżyciach - wskazać przymiotniki określające emocje - odróżnia w tekście formy podstawowych części mowy - klasyfikuje zdania pojedyncze (rozwinęte/nierozwinęte) i zapisuje je poprawnie 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określić nastrój utworu - wskazać środki stylistyczne wyrażające emocje (epitety, porównania, przenośnie) - scharakteryzować postać poprzez jej przeżycia - napisać dłuższą wypowiedź o trudnych i radosnych chwilach - odmienia wskazane części mowy i stosuje je w zdaniach zgodnie z normą - przekształca równoważnik w zdanie i odwrotnie, zachowując sens i poprawną interpunkcję 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretować sposób przedstawienia emocji w tekście - porównać doświadczenia bohaterów z własnymi - wskazać uniwersalne wartości ukazane w literaturze - redagować spójne wypowiedzi, dbając o poprawność językową - analizuje wybory form części mowy pod kątem stylu i precyzji wypowiedzi - buduje różne typy wypowiedzeń dla osiągnięcia zamierzonego efektu komunikacyjnego 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzyć samodzielne, oryginalne wypowiedzi o doświadczeniach ludzkich - interpretować symboliczne ujęcia emocji w literaturze - formułować refleksje o sensie życia na podstawie tekstu - kreatywnie wykorzystywać środki stylistyczne w swoich pracach - projektuje tekst z celowym zróżnicowaniem części mowy (np. nominalizacja, dynamiczne czasowniki)

				- dokonuje rozbioru składniowego zdań i ocenia ich poprawność językową
--	--	--	--	--

Dział III: Relacje międzyludzkie

Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czytać ze zrozumieniem teksty o relacjach międzyludzkich - wskazać bohaterów i określić więzi między nimi - rozpoznać formy grzecznościowe w języku - wymienić przykłady pozytywnych i negatywnych zachowań - rozpoznaje wypowiedzi w mowie niezależnej oraz w mowie zależnej - rozróżnia proste zdania złożone współrzędnie (łączne, przeciwstawne, rozłączne) na przykładach 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiedzieć treść utworu własnymi słowami - wskazać fragmenty ukazujące relacje między bohaterami - napisać krótką wypowiedź o koleżeństwie lub przyjaźni - ułożyć dialog z zastosowaniem form grzecznościowych - przekształca krótką wypowiedź z mowy niezależnej na zależną (i odwrotnie) w typowych sytuacjach - łączy dwa zdania współrzędnie odpowiednim spójnikiem i zachowuje interpunkcję 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - scharakteryzować relacje między bohaterami - wskazać wartości moralne ukazane w tekście - napisać dłuższą wypowiedź o przyjaźni lub rodzinie - rozpoznać środki językowe budujące relacje (np. zwroty, dialogi) - zapisuje krótki dialog z poprawnym użyciem znaków interpunkcyjnych i pauzy dialogowej - tworzy różne typy zdań współrzędnych i uzasadnia dobór spójników 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównać różne relacje międzyludzkie i ocenić je - wskazać konsekwencje postaw bohaterów - wyrazić własną opinię o wartościach w relacjach - stworzyć poprawne i spójne wypowiedzi pisemne - stosuje mowę zależną dla kondensacji informacji i zachowania rejestru wypowiedzi - analizuje wpływ spójników i interpunkcji na logikę relacji między wypowiedziami 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie interpretować relacje bohaterów - krytycznie oceniać postawy społeczne ukazane w literaturze - wskazać uniwersalne prawdy o relacjach międzyludzkich - tworzyć oryginalne i dojrzałe wypowiedzi na temat więzi międzyludzkich - redaguje scenkę narracyjną, w której celowo przeplata mowę zależną i niezależną dla efektu stylistycznego - ocenia i koryguje błędny zapis cudzych dialogów (spójność, interpunkcja, akapity)

Dział IV: Człowieczeństwo

Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czytać głośno i cicho utwory ukazujące człowieczeństwo - wskazać bohaterów i ich działania - określić sytuacje, w których człowiek dokonuje wyboru - rozpoznać rodzaje zdań i części mowy w tekście - wskazuje w zdaniu podmiot i orzeczenie - rozpoznaje podstawowe określenia: przydawka, dopełnienie, okolicznik 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiedzieć treść utworu własnymi słowami - wskazać fragmenty ukazujące wybory moralne bohaterów - podać przykłady sytuacji wymagających odwagi i uczciwości - napisać krótką wypowiedź o cechach człowieka - rozróżnia związki: zgody, rzędu, przynależności na prostych przykładach - buduje zdania z określonymi częściami zdania i poprawną interpunkcją 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określić przesłanie utworu - wskazać środki językowe charakteryzujące bohatera - scharakteryzować bohatera w kontekście wyborów moralnych - napisać rozbudowaną wypowiedź o wartościach człowieka - przedstawia schemat/wykres zdania złożonego (relacje nadrzędno-podrzędne) - zapewnia spójność akapitu przez użycie zaimków, spójników, wyrażen metatekstowych 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizować postawy bohaterów w kontekście uniwersalnych wartości - wskazać w tekście funkcję środków językowych - tworzy spójne wypowiedzi pisemne (charakterystyka, rozprawka) - oceniać ludzkie postawy w różnych sytuacjach - analizuje składnię krótkiej wypowiedzi argumentacyjnej (teza, argumenty, wnioski) pod kątem spójności i poprawności - koryguje błędy składniowe (zgoda, rekcja, szyk) w cudzym 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie interpretować utwory o człowieczeństwie - łączyć treści literackie z własnymi refleksjami o naturze ludzkiej - pisać oryginalne wypowiedzi twórcze o postawach moralnych - analizować wybory bohaterów w kontekście historycznym i kulturowym - opracowuje mini-esej argumentacyjny z czytelną strukturą składniową i spójnymi powiązaniem między zdaniami - uzasadnia dobór struktur składniowych i środków kohezji w

			tekście i uzasadnia poprawki	kontekście zamierzonego efektu komunikacyjnego
--	--	--	---------------------------------	--

Dział V: Dobro i zło

Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czytać ze zrozumieniem fragmenty tekstów ukazujących dobro i zło - wskazać bohaterów i ich działania - odróżnić pozytywne i negatywne postawy - wymienić przykłady dobra i zła w utworze - wskazuje w tekście wyrazy podstawowe i pochodne (rodzina wyrazów) - poprawia pisownię podstawowych przedrostków w prostych przykładach 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiedzieć treść tekstu własnymi słowami - wskazać motywacje bohaterów - napisać krótką wypowiedź o zwycięstwie dobra lub zła - wskazać w tekście przykłady kontrastów - wskazuje formant i typ derywatu w typowych przypadkach (np. przyrostkowy, prefiksalny) - uzasadnia pisownię wyrazów z przedrostkami/przyrostkami, odwołując się do reguły 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określić przesłanie tekstu dotyczące dobra i zła - wskazać środki stylistyczne ukazujące kontrasty - scharakteryzować bohaterów pod kątem ich wyborów moralnych - napisać dłuższą wypowiedź o walce dobra ze złem - tworzy krótkie rodziny wyrazów i wyjaśnia zmianę znaczenia wynikającą z derywacji - dobiera formanty dla nadania określonego znaczenia i zachowuje normę 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównać różne postawy bohaterów wobec dobra i zła - wskazać uniwersalne wartości moralne - ocenić konsekwencje wyborów bohaterów - pisać spójne i poprawne wypowiedzi pisemne (rozprawka, opowiadanie) - analizuje zjawiska oboczności i podstawowe elementy etymologii w wyrazach pochodnych - redaguje krótką wypowiedź, świadomie wykorzystując 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie interpretować symbole dobra i zła - analizować teksty w kontekście filozoficznym i moralnym - stworzyć oryginalne wypowiedzi o walce dobra i zła - wskazywać znaczenie tych pojęć w literaturze i kulturze - konstruuje definicje słowotwórcze wybranych wyrazów i uzasadnia klasyfikację - diagnozuje i poprawia błędy słowotwórcze/ortograficzne w cudzym tekście, komentując przyczynę

			derywaty dla precyzji i ekspresji	
--	--	--	--------------------------------------	--

Dział VI: Konflikty

Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czytać głośno i cicho teksty o konfliktach - wskazać bohaterów i przyczyny sporów - wymienić sposoby rozwiązywania konfliktów - odróżnić narratora od bohatera - rozpoznaje zdanie złożone podrzędnie i wskazuje zdanie nadrzędne - rozpoznaje imiesłowy równoważnik zdania w tekście 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiedzieć wydarzenia własnymi słowami - wskazać konsekwencje konfliktu - ułożyć krótką notatkę o sporze - napisać prostą wypowiedź o sytuacji konfliktowej - zadaje pytania do zdań podrzędnych (np. podmiotowe, orzecznikowe, okolicznikowe) w typowych przykładach - uzupełnia zdanie o poprawny imiesłowy równoważnik zgodny z podmiotem 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określić temat i przesłanie utworu - wskazać środki językowe ukazujące konflikt - scharakteryzować postawy bohaterów - napisać dłuższą wypowiedź o sposobach rozwiązywania konfliktów - przekształca zdanie podrzędne w imiesłowy równoważnik (i odwrotnie), zachowując sens i interpunkcję - tworzy schemat relacji w zdaniu złożonym (rodzaje podrzędności) 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównać różne konflikty i sposoby ich rozwiązywania - ocenić postawy bohaterów w sporze - wskazać wartości związane z pokojowym rozwiązywaniem konfliktów - tworzyć poprawne wypowiedzi pisemne o charakterze refleksyjnym - buduje złożone wypowiedzi zawierające różne typy podrzędności, dbając o interpunkcję i kohezję - analizuje wpływ imiesłowych konstrukcji na styl (kondensacja, dynamika) i czytelność wypowiedzi 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie interpretować utwory o konfliktach - analizować przyczyny sporów w kontekście społecznym i kulturowym - tworzyć oryginalne wypowiedzi twórcze o konfliktach - wskazywać znaczenie konfliktów w rozwoju człowieka i społeczeństwa - komponuje fragment analizy/rozprawki, celowo przeplatając podrzędność i imiesłowe równoważniki dla skrótu myślowego

Klasa 8

Dział 1: Wobec życiowych doświadczeń

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno i cicho teksty; - wskazuje bohaterów i wydarzenia; - zna pojęcia: narrator, fabuła, opis; - wskazuje podstawowe środki stylistyczne - wie, że są różne style wypowiedzi- - wzbogaca wypowiedź pisemną nielicznymi synonimami 	<ul style="list-style-type: none"> - streszcza treść utworów; - rozpoznaje narratora i jego rolę; - wskazuje motywy literackie związane z doświadczeniami życiowymi; - redaguje krótkie wypowiedzi pisemne - potrafi wymienić rodzaje stylów wypowiedzi - zna pojęcia synonim, antonim neologizm 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje postawy bohaterów wobec doświadczeń życiowych; - wskazuje związki przyczynowo-skutkowe; - stosuje środki stylistyczne we własnych wypowiedziach; - redaguje spójną charakterystykę i opis przeżyć wewnętrznych - potrafi rozpoznać i nazwać styl wypowiedzi - zna, wyjaśnia i stosuje w wypowiedzi synonimy, antonimy, neologizmy 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje teksty pod kątem wartości i przesłania; - ocenia postawy bohaterów wobec trudnych doświadczeń; - analizuje język i kompozycję tekstów; - redaguje dłuższe wypowiedzi pisemne (opowiadanie, rozprawka) - potrafi przeredagować wypowiedź na wskazany styl wypowiedzi - potrafi stosować właściwie eufemizmy I zapożyczenia 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy twórcze opowiadania inspirowane literaturą; - przygotowuje projekty (prezentacja, inscenizacja, wywiad); - samodzielnie poszukuje przykładów literackich i kulturowych dotyczących doświadczeń życiowych; - aktywnie uczestniczy w dyskusjach

Dział 2: Ojczyzna

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> - czyta teksty o tematyce ojczyzny; - wskazuje bohaterów i wydarzenia; - zna pojęcia: patriotyzm, ojczyzna; - rozpoznaje środki stylistyczne w wierszu (epitet, przenośnia) - stosuje w wypowiedziach nazwy miejscowe i osobowe - zna zasady normy językowej 	<ul style="list-style-type: none"> - streszcza treść tekstów patriotycznych; - redaguje krótką wypowiedź na temat ojczyzny; - opisuje uczucia bohaterów wobec ojczyzny - zna zasady odmiany nazwisk i miejscowości - potrafi wymienić nazwy błędów językowych 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje motywy patriotyczne w literaturze; - porównuje postawy bohaterów wobec ojczyzny; - stosuje środki stylistyczne w opisach; - redaguje spójną dłuższą wypowiedź pisemną - potrafi właściwie odmienić nazwiska i nazwy miejscowości - potrafi rozpoznać i nazwać niektóre z błędów językowych 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje teksty patriotyczne pod kątem wartości; - ocenia zachowania bohaterów; - wskazuje przesłanie tekstu; - redaguje dłuższe wypowiedzi pisemne (rozprawka, opis sytuacji) - potrafi rozpoznać i nazwać błędy językowe 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy twórcze wypowiedzi inspirowane literaturą patriotyczną; - przygotowuje projekty (prezentacje, gazetki, inscenizacje); - samodzielnie poszukuje tekstów literackich i medialnych o ojczyźnie; - łączy treści literackie z własnymi doświadczeniami

Dział 3: Wzorce

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> - czyta teksty o wzorcach osobowych; - wskazuje bohaterów i ich cechy; - zna pojęcia: wzorzec osobowy, bohater literacki -potrafi wymienić odmienne i nieodmienne części mowy - potrafi wymienić części zdania, - rozpoznaje podmiot i orzeczenie- - potrafi wymienić typy wypowiedzeń 	<ul style="list-style-type: none"> - streszcza treść tekstów o wzorcach; - wskazuje wzorce bohaterów; - redaguje krótki opis bohatera; - rozpoznaje środki stylistyczne - odróżnia odmienne części mowy od nieodmiennych - potrafi rozpoznać i nazwać części zdania(popełniając nieliczne błędy) - rozpoznaje zdanie pojedyncze, złożone podrzędnie i współrzędnie, wielokrotnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje cechy wzorców osobowych; - porównuje postacie i ich wybory; - stosuje środki stylistyczne w opisach; - redaguje charakterystykę bohatera -określa formę odmiennych części mowy - potrafi rozpoznać i nazwać części zdania - rozpoznaje i tworzy zdanie pojedyncze, złożone podrzędnie i współrzędnie, wielokrotnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje teksty, wskazując wzorce i antywzorce; - ocenia postawy bohaterów; - analizuje przesłanie tekstu; - redaguje dłuższe wypowiedzi pisemne (charakterystyka, rozprawka) - potrafi narysować wykresy zdań złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy własne teksty o wzorcach osobowych (np. eseje, opowiadania); - przygotowuje projekty (plakaty, prezentacje, inscenizacje); - samodzielnie poszukuje przykładów wzorców w literaturze i kulturze; - aktywnie uczestniczy w debatach

Dział 4: Życiowe wybory

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> - czyta teksty literackie o wyborach życiowych; - wskazuje bohaterów i wydarzenia; - zna pojęcie: wybór, dylemat moralny - odróżnia mowę zależną od niezależnej 	<ul style="list-style-type: none"> - streszcza treść utworów; - opisuje wybory bohaterów; - redaguje krótką wypowiedź na temat decyzji; - rozpoznaje środki stylistyczne - przekształca mowę zależną w niezależną i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje wybory i motywacje bohaterów; - wskazuje konsekwencje decyzji; - stosuje środki stylistyczne w wypowiedziach; - redaguje spójny opis sytuacji i przeżyć wewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje teksty pod kątem wartości i wyborów; - ocenia decyzje bohaterów; - analizuje przesłanie tekstów; - redaguje dłuższe wypowiedzi pisemne (rozprawka, opowiadanie z dialogiem) 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy twórcze teksty inspirowane wyborami bohaterów; - przygotowuje projekty (debata, prezentacja, opowiadanie alternatywne); - samodzielnie poszukuje przykładów literackich i kulturowych o życiowych wyborach; - łączy refleksje literackie z własnym doświadczeniem

Dział 5: Wojna

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> - czyta teksty o wojnie; - wskazuje bohaterów i wydarzenia; - zna pojęcia: wojna, okupacja, walka; - rozpoznaje podstawowe środki stylistyczne w tekstach wojennych - zna pojęcia wyraz podstawowy i pochodny - tworzy prostą rodzinę wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> - streszcza treść utworów o wojnie; - opisuje przeżycia bohaterów; - redaguje krótki opis sytuacji wojennej; - rozpoznaje symbole i metafory - tworzy wyrazy pochodne - zna rodzaje formantów 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje motywacje bohaterów; - wskazuje konsekwencje działań wojennych; - stosuje środki stylistyczne w opisach; - redaguje spójne opowiadanie lub charakterystykę - nazywa kategorie słowotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje teksty wojenne pod kątem wartości i postaw; - ocenia zachowania bohaterów; - wskazuje przesłania utworów; - redaguje dłuższe wypowiedzi pisemne (rozprawka, przemówienie) - redaguje CV, podanie I list motywacyjny - rozpoznaje kategorie słowotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy własne teksty literackie inspirowane wojną (opowiadania, reportaże, eseje); - przygotowuje projekty (prezentacje, inscenizacje, wywiady); - samodzielnie poszukuje świadectw literackich i historycznych; - łączy treści literackie z refleksją historyczną i etyczną

Dział 6: Dostrzec piękno

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> - czyta teksty o pięknie; - wskazuje bohaterów i elementy opisów; - zna pojęcia: opis przyrody, opis dzieła sztuki; - rozpoznaje podstawowe środki stylistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> - streszcza treść utworów o pięknie; - opisuje elementy krajobrazu lub sztuki; - redaguje krótki opis dzieła; - rozpoznaje epitety i porównania 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje funkcje środków stylistycznych w opisach piękna; - redaguje spójny opis krajobrazu lub dzieła sztuki; - stosuje różnorodne formy językowe w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje teksty o pięknie, wskazując wartości i przesłanie; - ocenia postawy bohaterów wobec sztuki i przyrody; - analizuje język opisu; - redaguje dłuższe wypowiedzi refleksyjne 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy twórcze teksty inspirowane pięknem (wiersze, eseje, opisy artystyczne); - przygotowuje projekty (album, prezentacja, wystawa); - samodzielnie poszukuje tekstów literackich i kulturowych o pięknie; - łączy refleksję literacką z własną twórczością